

ARVIOINTIKERTOMUS 2025

TARKASTUSLAUTAKUNTA
20.5.2026

—

Sisällysluettelo

1. Tarkastuslautakunnan toiminta	2
2. Kaupungin ja kaupunkikonsernin talouden kehitys	3
2.1 Talouden tarkastelua kriisikuntakriteerien näkökulmasta	8
3. Toimintaan ja talouteen liittyvät epävarmuustekijät.....	10
4. Valtuuston asettamien vuositavoitteiden toteutumisen arviointi	12
5. Konserniyhteisöjen vuositavoitteiden toteutumisen arviointi	17
6. Konserniohjaus	21
7. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutuminen	23
8. Henkilöstö	24
9. Yhteenvedo tarkastuslautakunnan havainnoista	25
10. Arviointikertomuksen hyväksyminen.....	26

1. Tarkastuslautakunnan toiminta

Tarkastuslautakunnan tehtävä on valmistella valtuustolle hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet. Lisäksi tarkastuslautakunnan tehtäviin kuuluu arvioida, onko toiminta ollut tuloksellista ja tarkoituksenmukaista. Tehtävä on myös arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää. Kaupunginvaltuusto valitsi tarkastuslautakunnan toimikaudeksi 1.6.2025-31.5.2029 kokouksessaan 16.6.2025.

Jäsen	Varajäsen
Pentti Paananen, pj.	Tiina Kytömäki
Eija Kallio, vpj.	Kyllikki Lahtinen
Tauno Mäkelä	Kalevi Salmi
Teija Elers	Seppo Tamminen
Marja-Leena Haimakainen	Miia Räikkönen-Jatkola

Tarkastuslautakunnan sihteerinä toimii Marika Käppi kaupungin organisaatiosta.

Arviointivuoteen 2025 kohdistui 10 kpl kokouksia. Tarkastuslautakunta sai kokouksissaan johdon antamia selvityksiä koko konsernin toimintaan liittyen.

Tilintarkastajan toiminta

Tarkastuslautakunnan on myös huolehdittava kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta. Lautakunta seuraa tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista ja tekee tarvittaessa esityksiä ulkoisen ja sisäisen valvonnan sekä arvioinnin yhteensovittamisesta ja tilintarkastuksen kehittämisestä.

Kaupungin tilintarkastajana toimi vuonna 2025 Oy SK-Reviisorit Ab päävastuullisena tarkastajanaan JHT, HT Ilari Karhu. Tilintarkastaja raportoi tarkastuslautakunnalle tilikautta 2025 koskevista tarkastushavainnoista.

Sidonnaisuuksien valvonta

Tarkastuslautakunnan tehtävä on valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista. Ilmoitus on tehtävä kahden kuukauden kuluessa tehtävän vastaanottamisesta. Ilmoitukset saatetaan valtuustolle tiedoksi. Sidonnaisuusilmoitusten käsittelyssä on aiempina vuosina ollut haasteita kaupungin hallinnossa ilmenneistä järjestelmäteknisistä syistä johtuen. Uusi sidonnaisuusilmoitusten ilmoitusjärjestelmä saatiin käyttöön vuonna 2022 ja sidonnaisuusilmoitusten käsittely helpottui.

Esteellisyydet

Tarkastuslautakunnan jäsenet eivät ole esteellisyyssäännösten takia osallistuneet arviointiin seuraavilta osin:

- jäsen Eija Kallio, Koskelantalot Oy hallituksen puheenjohtaja
- varajäsen Tiina Kytömäki, Justiina Ateriapalvelut Oy hallituksen jäsen

Vuoden 2024 arviointikertomuksen vastineen analyysi

Kaupunginhallitus käsitteli vastineensa vuoden 2024 arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin kokouksessaan 25.8.2025.

Tarkastuslautakunta oli kysynyt millä tavoin Yrke Kiinteistöt Oy:n ja MW-Kehitys Oy:n tavoiteasetantaa tullaan muuttamaan, jotta tavoitteet mittaisivat yhtiöiden suoriutumista? Kaupunginhallituksen vastineessa todetaan, että yhtiöille on talousarviossa asetettu vuosikohtaisia tavoitteita ja yhtiöiden tulosseurantaa varten on keväällä aloitettu muokkaamaan uusia konsernikortteja, jota mahdollistavat nopeamman raportoinnin. Konsernikortit ovat tulossa käyttöön syykuussa ja sisältävät vakioituja taloudellisia mittareita, joilla voi seurata yhtiöiden toimintaa.

Tarkastuslautakunta oli kysynyt, miten Mäntän Jääareena Oy:n toiminnan jatkuvuus turvataan? Kaupunginhallitus totesi vastineessaan, että kaupunki on muun muassa myöntänyt yhtiön laskuille lisää maksuaikaa ja yhtiön lainoja on järjestelty uudelleen. Yhtiö on tehnyt ilmoituksen kaupparekisteriin oman pääoman menetyksestä, ja omistajana kaupunki on ryhtynyt toimiin pienosakkaiden lunastamiseksi, ja järjestelyt yhtiön tuottamien palveluiden järjestämiseksi ovat käynnissä.

Tarkastuslautakunta oli kiinnittänyt huomiota siihen, miten elinvoimaohjelma saadaan tiivistettyä sellaiseen muotoon, että sen vastuuttaminen ja valvonta on realistisemmin toteutettavissa. Kaupunginhallituksen vastineessa kerrottiin, että elinvoimaohjelman jokaiselle toimenpiteelle on määriteltävä vastuutaho ja aikataulu. Ohjelmalla on määriteltävä myös mittarit, joiden toteutumista toimenpiteiden ohella seurataan aktiivisesti kaupungin johtoryhmässä sekä elinvoimajaostossa.

2. Kaupungin ja kaupunkikonsernin talouden kehitys

Kaupungin **toimintatuotot** olivat päättyneellä tilikaudella noin 6,381 milj. euroa, mikä oli lähes samaa tasoa kuin edellisvuonna, jolloin toimintatuotot olivat 6,306 milj. euroa. Lisäys edellisvuoteen oli noin 74.806 euroa.

Toimintakulut kasvoivat viime vuoteen verrattuna 1,136 milj. euroa, ollen vuonna 2025 27,703 milj. euroa. (26,567 milj. euroa vuonna 2024).

Toimintakate kuvaa toimintakulujen ja -tuottojen välistä erotusta, joka kunnallistaloudessa on aina miinusmerkkinen, koska merkittävimmät tuloerät, verotulot ja valtionosuudet esitetään tuloslaskelmassa vasta toimintakatteen jälkeen. Toimintakate ilmoittaa, paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

Toimintakate huononi hieman edellisvuoden tasosta. Toimintakate oli -21,3 miljoonaa euroa, kun se oli vertailuvuonna 2024 -20,3 miljoonaa euroa.

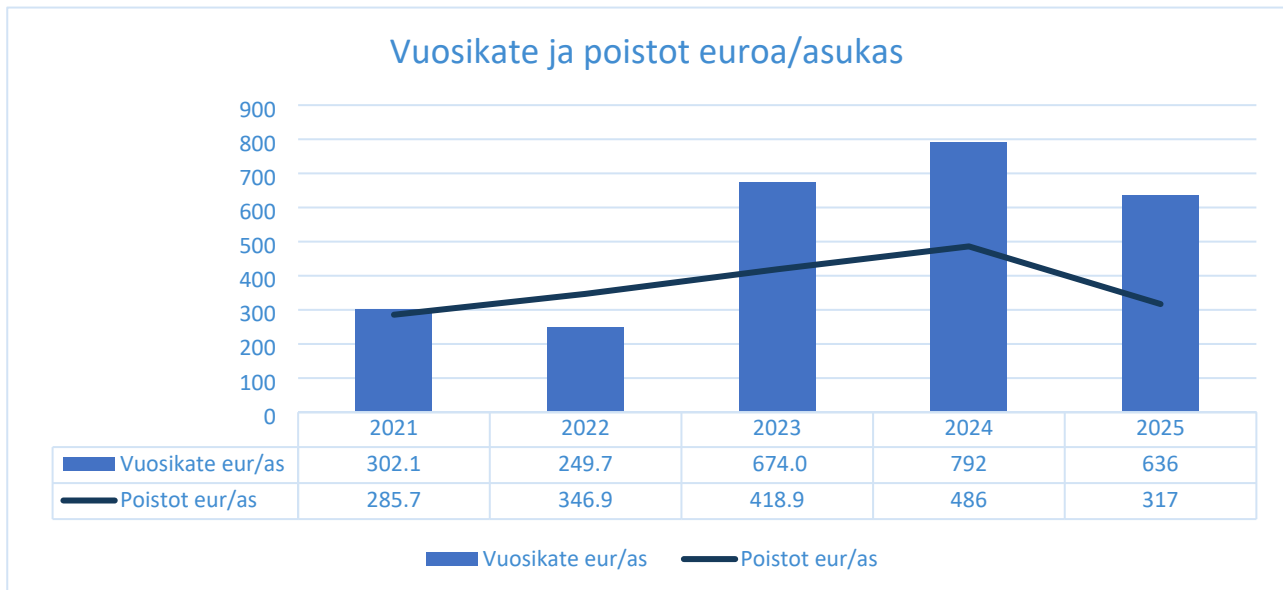
Verotulot laskivat edellisestä vuodesta. Verotulojen kertymä oli 25,9 milj. euroa (2024 kertymä oli 26,9 milj. euroa). Verotulot kokonaisuutena toteutuivat noin 0,8 milj. euroa alle talousarvion. Tuloveroprosentti vuonna 2025 oli 9,9 %.

Valtionosuuksia kertyi 0,5 milj. euroa enemmän kuin edellisenä vuotena. Kokonaisuutena valtionosuudet olivat 1,4 milj. euroa. Peruspalveluiden valtion osuus oli -1,1 milj. euroa. Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus oli 2,0 milj. euroa. Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus toteutui negatiivisena, eli valtionosuuden kokonaisuutta -0,4 milj. euroa vähentävänä. Verotulomenetysten korvaus oli 0,9 milj. euroa. Harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta ei saatu kaudella.

Kaupungin asukasmäärä on kehittynyt viisivuotisjaksolla seuraavasti. Asukasmäärä on vähentynyt viime vuodesta 168 henkilöllä.

2021	2022	2023	2024	2025
9 576	9 360	9 270	9 278	9110

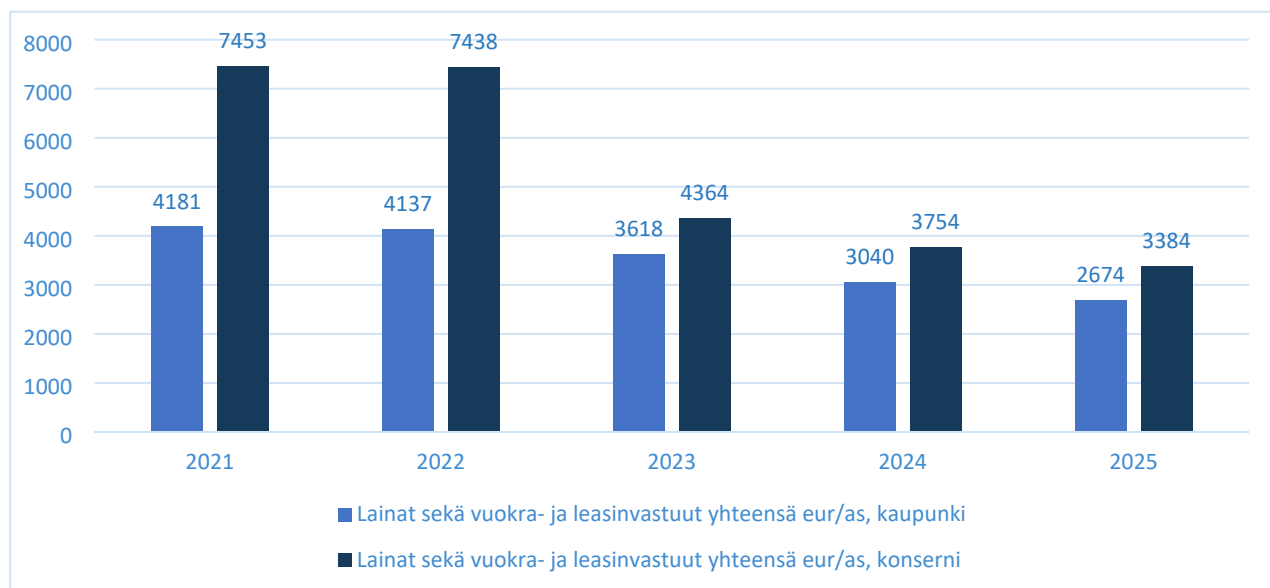
Vuosikate osoittaa kunnan tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainanlyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen luku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, tulorahoitus on riittävä. Seuraavassa kuviossa esitetään, miten vuosikate on kattanut poistot viisivuotisjaksolla vuodesta 2021 lähtien lukuun ottamatta vuotta 2022. Vuonna 2022 vuosikate asukasta kohden oli 249,70 euroa, mikä ei kattanut poistoja. Vuonna 2025 poistot olivat 317 euroa per asukas ja vuosikate 636 euroa per asukas.

Kuvio 1. Kaupungin vuosikate ja poistot 2021–2025, euroa/asukas

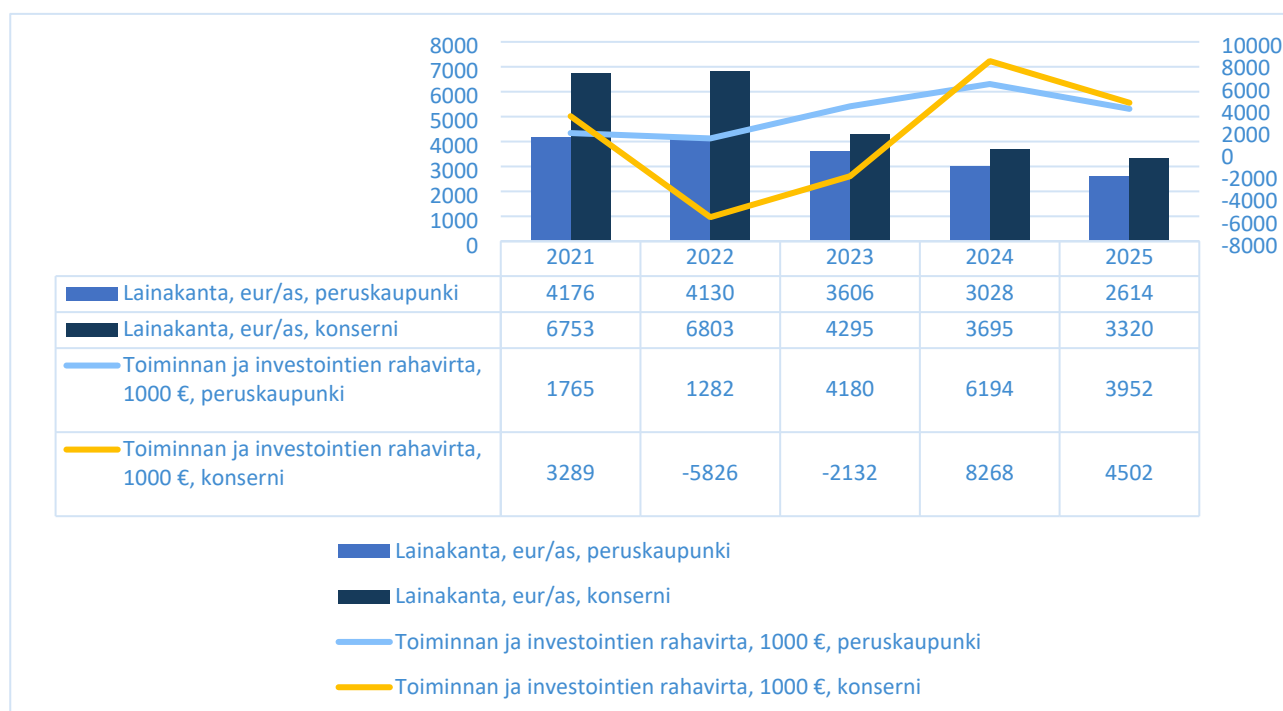
Kaupungin osalta asukasta kohden laskettu **lainakanta** laski 414 eurolla edellisvuodesta. Konsernissa lainakanta väheni edellisvuodesta 375 eurolla asukasta kohden. Olennaista on tarkastella lainoja sekä **leasing- ja vuokravastuita** kokonaisuutena, koska konsernin lainat, sekä leasing- ja vuokravastuut vaikuttavat joko välittömästi tai välillisesti jokaiseen kuntalaiseen.

Seuraavassa kuviossa on esitetty vastuiden kertymä viisivuotisjaksolla kaupungissa ja konsernissa. Kuviosta näkee, että asukasta kohden lainat ja vuokravastuut ovat laskemaan päin. Tunnuslukuihin vaikuttaa muuttuva asukasmäärä.

Kuvio 2. Lainat sekä vastuut yhteensä kaupungissa ja konsernissa 2021–2025

Toiminnan ja investointien rahavirta on tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa. Sekä kaupungin että konsernin toiminnan ja investointien rahavirrat olivat positiivisia tilikaudella 2025.

Kuvio 3. Toiminnan ja investointien rahavirran ja lainakannan kehitys kaupungissa ja konsernissa 2021–2025

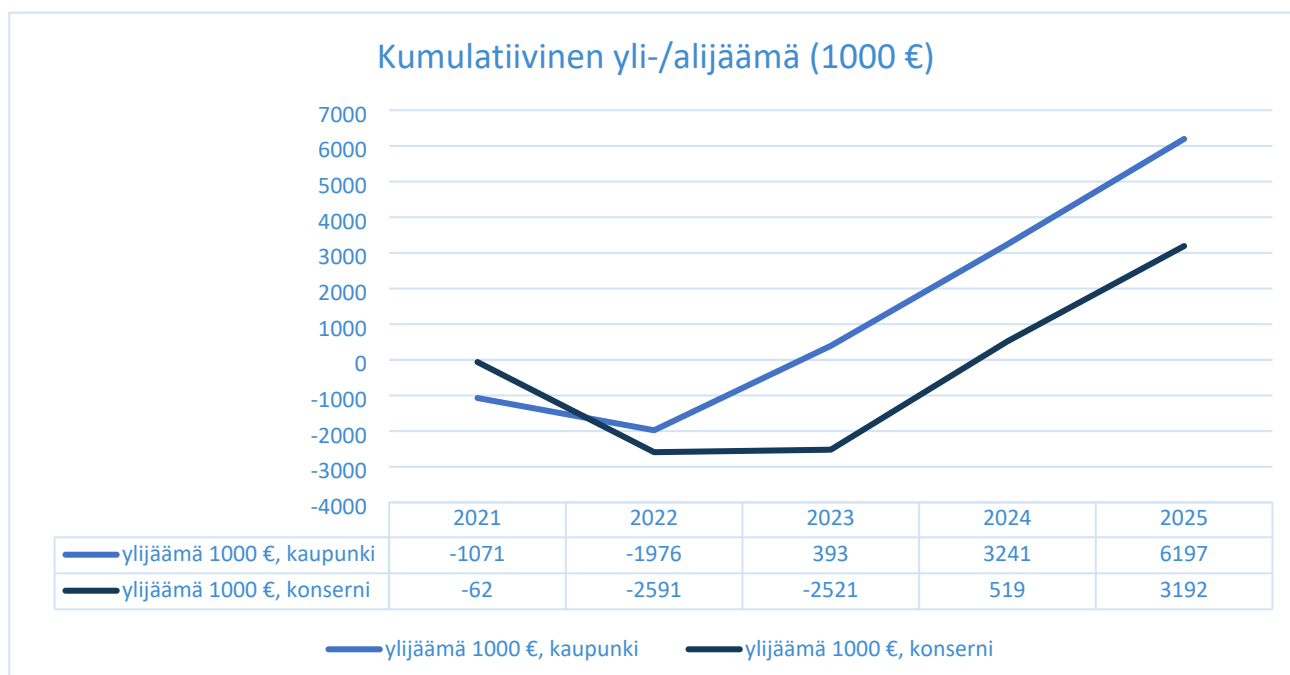
Kuvio näyttää, että tilanne parani toiminnan ja investointien osalta vuonna 2024 aiempaan verrattuna. Vuonna 2025 toiminnan ja investointien rahavirrat kääntyivät hieman laskuun, mutta ovat kuitenkin edelleen positiivisia. Konsernin toiminnan ja investointien rahavirta on ollut negatiivinen vuosina 2022–2023, mutta vuonna 2024 se kääntyi positiiviseksi ja on pysynyt edelleen positiivisena vuonna 2025.

Investoinnit toteutuivat vuonna 2025 58,9 % mitä muutostalousarviossa oli kaavailtu (nettoinvestoinnit). Muutostalousarvion mukaan investointien määräraha oli 3,1 milj. euroa (nettoinvestoinnit). Tästä toteutui 1,8 milj. euroa. Suurimmat yksittäiset investoinnit olivat Katiskalahdenkadun peruskorjaus, Tehtaankadun ja Länsirantatien risteysalueen muutostyöt, Autereen polun 1. vaihe ja Uimahallin lattian pinnoitus.

Mustanlahdenkadun rakentaminen ja Katiskalahden laiturin toteumat alittivat määrärahan. Katiskalahdenkadun saneeraus alitti myös määrärahan, mutta hanke on vielä kesken ja jatkuu vuonna 2026. Latukoneeseen varattu määräraha alittui 89.000 eurolla, koska oli päädytty hankkimaan käytetty uuden sijasta. Tehtaankadun ja Länsirantatien rakentamiseen varattu määräraha puolestaan ylittyi 54.438 eurolla johtuen lisääntyneistä louhinnoista ja hulevesilinjojen saneeraamisesta. Myös Vilppulan sahatien päällystys ylitti määrärahan 36.126 eurolla lisääntyneistä jyrsinnoista ja tasausmassasta johtuen.

Tilinpäätöksen mukaan kaupungin vuoden 2025 tuloslaskelma osoittaa peruskaupungin osalta 3,0 milj. euroa **ylijäämää** ja konsernin osalta 2,7 milj. euroa **ylijäämää**. Talousarvio toteutui ilman merkittäviä menoylityksiä ja toteutuneet toimintakulut alittivat muutostalousarvion 1,0 milj. eurolla. Yksittäisinä erinä avustukset ylittivät muutostalousarvion 0,1 milj. eurolla ja muiden palvelujen ostoissa ICT-palvelut ylittivät muutostalousarvion 0,1 milj. eurolla.

Kaupungilla on nyt taseessaan tilikauden 2025 ylijäämä huomioiden kertynyttä ylijäämää 6,2 milj. euroa ja konsernilla kertynyttä ylijäämää 3,2 milj. euroa.

Kuvio 4. Kaupungin ja konsernin kumulatiivinen yli-/alijäämä 2021–2026

2.1 Talouden tarkastelua kriisikuntakriteerien näkökulmasta

Kuntalain 118§:n mukaan **kunnan ja valtion tulee yhdessä** selvittää kunnan mahdollisuudet turvata asukkailleen lain edellyttämät palvelut, sekä ryhtyä tarvittaessa sellaisiin toimenpiteisiin, joilla nämä palvelut saadaan turvattua. Käytännössä tämä tarkoittaa arviointimenettelyn käynnistämistä, joka voidaan käynnistää seuraavin perustein:

1. Kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädettyssä määräajassa. Käytännössä tämä tarkoittaa kunnan taseeseen kertyneen alijäämän kattamista enintään neljän vuoden tilinpäätöksen vahvistamisesta seuraavan vuoden alusta lukien. Mänttä-Vilppulan tilinpäätöksen 2025 ollessa 2,7 milj. euroa ylijäämäinen piti kumulatiiviset yli-/alijäämät positiivisena edelleen. **Suunnitelmakaudellakaan kaupunki ei painu alijäämäiseksi uudelleen (Taulukko 2). Tämä kriteeri ei täyty.**
2. Asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa. Vuoden 2025 konsernitilinpäätöksen mukaan ylijäämä/asukas on 371 euroa ja vuoden 2024 ylijäämä/asukas 56 euroa. **Tämä kriteeri ei täyty.**

Lisäksi kunta joutuu kuntalain 118 §:n mukaan arviointimenettelyyn, jos seuraavan taulukon tunnusluvut ovat **kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet kaikki seuraavat raja-arvot:**

Kriteeri	TP2024	TP2025	Johtopäätös
Kuntakonsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 %	146,6 %	153,9 %	EI TÄYTY
Kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti	Mänttä-Vilppula: 9,90 Koko maa: 7,46	Mänttä-Vilppula: 9,90 Koko maa: 7,54	TÄYTTYY
Asukasta kohden laskettu kuntakonsernin lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntakonsernien keskimääräisen lainojen ja vuokravastuiden määrän vähintään 50 %:lla.	Mänttä-Vilppula: 3.754 €/ as. Koko maa, raja-arvo v. 2024 8.549 €/as*	Mänttä-Vilppula: 3.384 €/ as. Koko maa, raja-arvo v. 2024 8.549 €/as*	EI TÄYTY
Kuntakonsernin laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8	2	2	EI TÄYTY

Taulukko 1. Kriisikuntakriteerit. *vuodelta 2025 ei keskimääräistä lukua ole vielä saatavilla, joten käytetty vuoden 2024 lukua myös vuoden 2025 vertailutietona.

Taulukon kriteereistä tällä hetkellä yksi täyttyy, tuloveroprosentin ollessa yli 2,0 prosenttiyksikköä kaikkien kuntien painotettua keskimääräistä tuloveroprosenttia korkeampi. Kuntakonsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on vuoden 2025 tilinpäätöksessä yli 80 % (153,9 %). Kuntakonsernin vuosikatteeseen vaikuttaa merkittävästi tytäryhtiöiden taloudellinen tilanne. Lainanhoitokate kuvaa kunnan tulorahoituksen riittävyyttä lainojen lyhennysten ja korkojen maksuun. Tulorahoitus riittää, jos luku on 1. Jos luku on alle, kunta joutuu

ottamaan lisälainaa, myymään omaisuutta, tai vähentämään rahavaroja. Kuntakonserniin lainanhoitokate on tilikauden 2025 osalta yli 0,8.

Seuraavassa taulukossa on tarkasteltu taloussuunnitelman tasapainoisuutta.

Talouden tasapainon tarkastelua peruskunnan yli-/alijäämän perusteella	
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.2025	+ 3.240.713,52 euroa
Tilikauden yli-/alijäämä 31.12.2025	+ 2.956.084,95 euroa
Yli-/alijäämät yhteensä 31.12.2025	+ 6.196.798,47 euroa
Talousarvio 2026 yli-/alijäämäarvio	+ 70.590 euroa
Taloussuunnitelma 2027 yli-/alijäämäarvio	- 625.000 euroa
Taloussuunnitelma 2028 yli-/alijäämäarvio	- 1.744.000 euroa
Yli-/alijäämät 2026–2028 yhteensä	- 2.298.410 euroa
Arvio yli-/alijäämästä 31.12.2028	3.898.388 euroa

Taulukko 2. Taloussuunnitelman tasapaino.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 29.8.2022 kokouksessaan talouden tasapainotusohjelman vuosille 2023–2026. Ohjelma tuo toteutuessaan 5,7 milj. euron säästöt. Tasapainottamistyö on tärkeää kuntatalouden kiristyessä tulevina vuosina. Ennakoiva työ kulurakenteen tarkastelemisessa, jota Mänttä-Vilppulassa on toteutettu, edesauttaa talouden tasapainon säilyttämisessä.

Kaupungilla ja terveydenhoitopalveluita tuottavalla Mäntänvuoren Terveys Oy:llä on erimielisyyksiä vuosien 2019–2020 aiheutuneista maksueristä, jotka ovat yhteensä 10,7 milj. euroa. Näistä maksueristä on neuvoteltu palveluntuottajan kanssa aikaisemmin tuloksetta. Tarkastuslautakunta katsoo, että kiista maksuista palveluntuottajan kanssa muodostaa toteutuessaan merkittävän riskin kaupungin taloudelle. **Lisäksi tarkastuslautakunta kiinnittää huomion talouden tasapainotusohjelman käytännön seuraamisen tärkeyteen, jotta saavutettu tasapaino voidaan säilyttää.**

Tarkastuslautakunnan arvio kaupungin ja kaupunkikonsernin talouden kehityksestä

Kaupungin taloudellinen tilanne on kohentunut edelleen vuonna 2025. Kaupungissa on käynnissä talouden tasapainottamisohjelma ja muuttuneen toimintaympäristön vuoksi sen noudattaminen korostuu.

Kaupungilla on tuore tasapainotusohjelma, jonka valtuustokin on hyväksynyt.

Valtionosuusjärjestelmän uudistus kaatui, joten valtionrahoitus kuntien tehtäviin on epävarma ja vaatii selkeytystä lähivuosina. **Mänttä-Vilppulalla ei näin ollen jatkossakaan ole varaa epäonnistua talouden tasapainottamistoimenpiteissä.**

3. Toimintaan ja talouteen liittyvät epävarmuustekijät

Mänttä-Vilppulan kaupungissa on ollut kuluvan vuosikymmenen alussa suuria haasteita liittyen talouteen ja toimintaan. Talouden heikkeneminen on ollut näkyvissä jo pitkään: kaupungin ja yhteistyökumppaneiden välisissä sopimuksissa on ollut epäselvyyksiä, taseessa oleva kaupungin suuri rakennuskanta aiheuttaa haasteita, väkiluku on laskusuuntainen, kaupungin tilinpäätös on kolmea edellistä tilikautta lukuun ottamatta ollut usean vuoden tappiollinen, konsernitaseeseen alijäämä saatiin vasta vuonna 2024 katettua ja tytäryhtiöiden taloudellinen riippuvuus kaupungista aiheuttaa taloudellisia haasteita.

Kaupunki on tehnyt viimevuosina useita toimenpiteitä taloudellisen tilanteen korjaamiseksi ja tilanne kaupunkikonsernissa onkin kohentunut. Ensimmäinen ohjelma talouden tasapainottamiseksi hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 18.6.2018. Ohjelman arviointiin tuottavan toteutuessaan 3 milj. euron säästöt. Ohjelma ei saavuttanut sille asetettuja säästötavoitteita ja kaupunki käynnisti yhteistoimintaneuvottelut 9.12.2019. Neuvotteluiden tavoitteena oli vähentää kustannuksia 2 milj. eurolla.

Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 29.6.2020 käynnistää talouden tasapainotusohjelman päivittämisen ja sitä laajennettiin koskemaan koko konsernia. Tasapainotusohjelmaa jatkettiin viranhaltijoiden omana työnä, mutta ohjelma keskeytyi useiden viranhaltijoiden vaihdoksien vuoksi. Tämänhetkinen voimassa oleva talouden tasapainottamisohjelma hyväksyttiin valtuustossa 29.8.2022 ja se koskee vuosia 2023–2026. Kaupunginhallitus on päättänyt kokouksessaan 9.3.2026

käynnistää uuden talouden tasapainotusohjelman, jolla halutaan ennakoida vuodesta 2027 alkaen talouskehitystä ja yli-/alijäämien kertymistä.

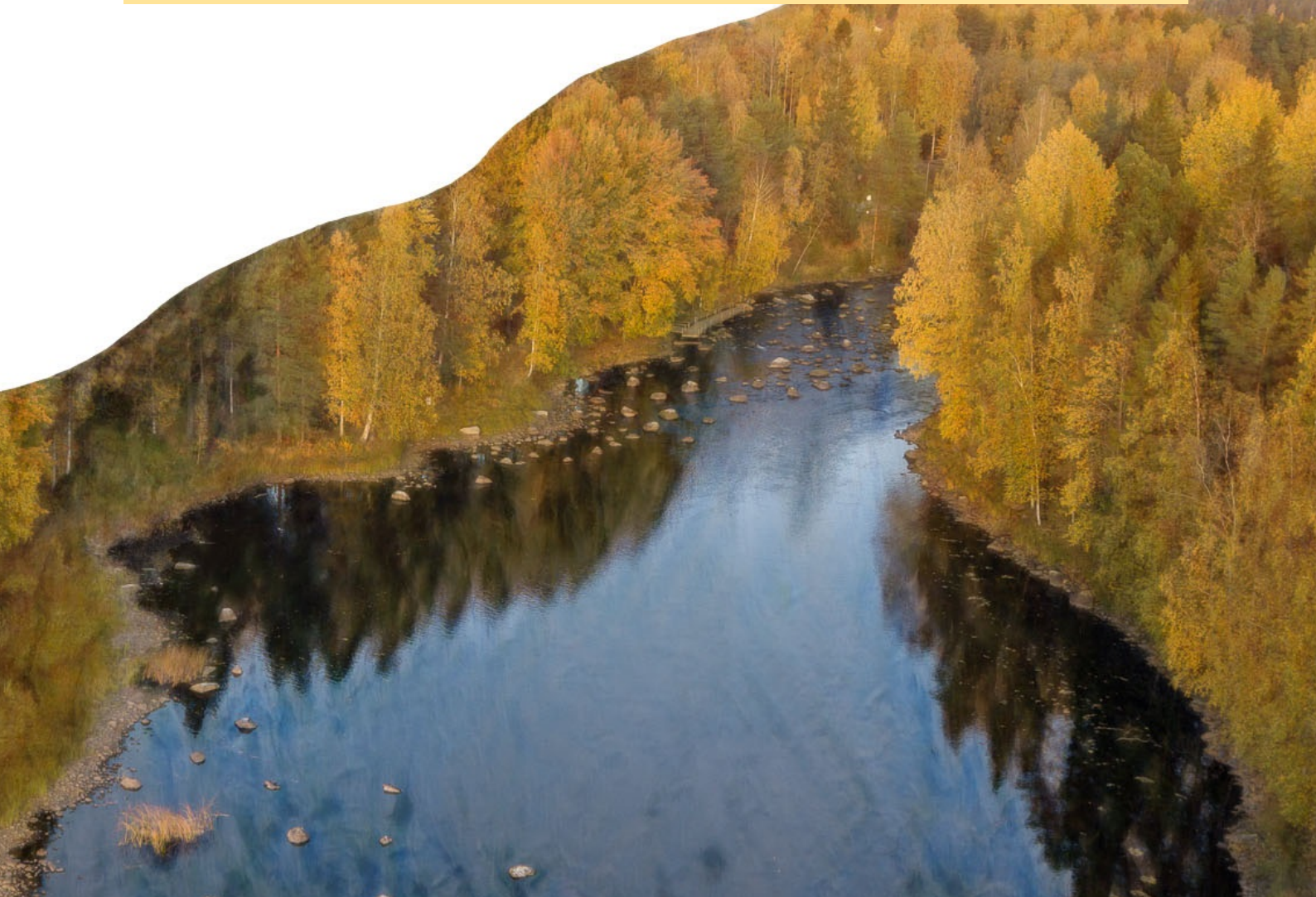
Toimiva konserniohjaus ja saumaton sopimukseen perustuva yhteistyö kaupungin ja kumppaneiden välillä vähentää sellaisia taloudellisia riskejä, jotka ennakoimattomasti toteutuessaan voivat aiheuttaa suuriakin kuluja, sekä mainehaittaa.

Tarkastuslautakunnan huomiot

Tarkastuslautakunta tähdentää, että tasapainotusohjelma vaatii onnistuakseen **kaupunkikonsernin kaikilta toimijoilta ohjelmaan sitoutumista** ja sen tarkkaa noudattamista.

Tarkastuslautakunta pitää työllisyydenhoidon ja kaupungin työmarkkinatuen kuntaosuuden yhteiskustannusta n. 2 milj. euroa mittavana kulueränä.

Käynnissä oleva riita-asia aiemman sote-palvelujen tuottajan kanssa on summaltaan merkittävä. **Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kaupunki valvoo jatkossakin etujaan liittyen ristiriitaisuuteen aikaisemman sote-palveluiden tuottajan Pihlajalinnan kanssa.**

4. Valtuuston asettamien vuositavoitteiden toteutumisen arviointi

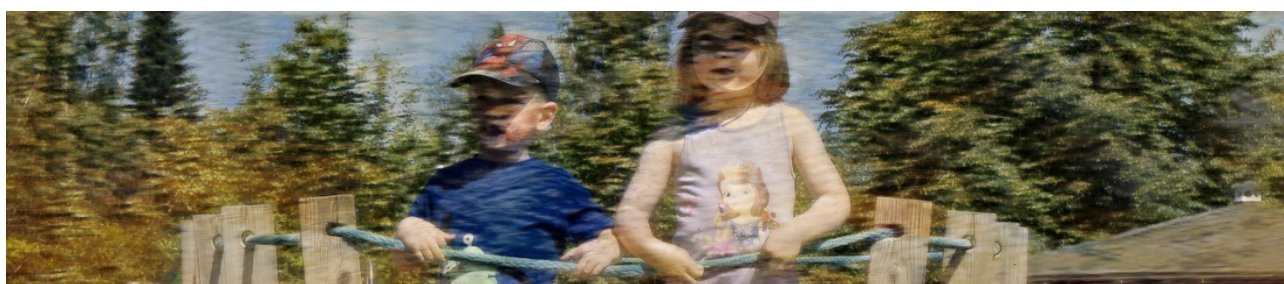
Tarkastuslautakunnan lakisääteinen tehtävä on arvioida, miten valtuuston asettamat toiminnalliset vuositavoitteet ovat kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet. Arviointi tehdään tilinpäätöstietojen tarkastuslautakunnan kuulemisten ja asiakirjojen pohjalta. Tarkastuslautakunta osoittaa seuraavissa taulukoissa oman näkemyksensä siitä, miten tavoite on toteutunut. Jos tavoitteen asettelu, tavoitetila, tavoitteen muotoilu tai toteutumisesta raportointi on epäselvä, toteumaa ei ole voitu arvioida.

Toiminnallisia vuositavoitteita oli talousarviossa asetettu yhteensä 19 kappaletta.

Konsernipalveluille oli asetettu yhteensä 3 strategista vuositavoitetta. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan tavoitteista 2 toteutui ja 1 ei toteutunut.

Alla taulukossa arvioitu konsernipalveluiden toiminnallisten tavoitteiden toteutumista.

Mänttä-Vilppulan työttömyysaste (%) on alempi kuin vuonna 2024.	Ei toteutunut
Kaupungin ja yrittäjien yhteistyön kehittäminen ja laajentaminen mm. yrittäjäinfojen kautta.	Toteutui
Kuntalaiskyselyn toteuttaminen.	Toteutui

Sivistyspalvelujen vuositavoitteista tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan toteutui 2 ja 1 toteutui osittain. Kaupunginvaltuusto on tehnyt toukokuussa 2025 periaatepäätöksen Mänttä-Vilppulan yläkoulun ja Mäntän lukion yhdistämisestä Koskelan yläkoulun alueelle. Päätöksen tavoiteaikatauluksi on asetettu elokuu 2028. Yhteisöllisyyttä ja kuntalaistyytyväisyyttä koskevilla kyselyillä on saavutettu tavoitearvot.

Alla taulukossa arvioitu sivistyspalveluiden toiminnallisten tavoitteiden toteutumista.

Tehdään puuttuva kouluverkkopäätös koskien yläkouluja ja lukiota.	Toteutui osittain (asia on vielä kesken, periaatepäätös tehty)
---	--

Lasten yhteisöllisyyden kokemuksen lisääminen.	Toteutui
Kuntalaistyytyväisyyden lisääminen viestintää kehittämällä.	Toteutui

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluilla oli kolme tavoitetta. Palveluiden mitoittamisen kaikki kolme mittaria toteutui. Kirjastojen lainamäärät ja tapahtumamäärät sekä nuorisotilojen ja ryhmätoiminnan kävijämäärät saavuttivat asetetut tavoitetasot. Asukashyvinvoinnin edistämisen mittareista liikuntaneuvonnan kohdennettujen ryhmäohjausten määrä sekä nuorisopalveluiden yhteistyötapahtumat koulujen kanssa saavuttivat asetetut tavoitetasot. Kulttuurikasvatusohjelmassa toteutettujen vierailukohteiden määrä (arvio) jäi tavoitemittarista, mutta oli kuitenkin enemmän, kuin lähtötaso.

Palveluiden käytön edistämisen ja vaikuttavuuden mittareista kaikki saavutettiin. Mittareina olivat kulttuuri- ja matkailutapahtumien kävijämäärät, uimahallin ja kuntosalien kävijämäärät sekä liikuntatilojen ryhmien käyttökerrat.

Alla taulukossa arvoitu kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden toiminnallisten tavoitteiden toteutumista.

Palvelut mitoitetaan vastaamaan tasapainottamisohjelmaa ja väestömäärää.	Toteutui (3/3)
Asukashyvinvoinnin edistäminen.	Toteutui osittain (2/3 mittarista toteutui)
Palveluiden käytön edistäminen ja vaikuttavuuden mittaaminen.	Toteutui (4/4)

Kaupunkikehityslautakunta koostuu kolmesta eri vastuualueesta. Tavoitteita lautakunta oli asettanut yhteensä 10 kappaletta, joista kahteen ei eroteltu vastuualueita erikseen ja loput oli jaettu yksiköittäin: 3 tavoitetta tilapalveluihin, 2 tavoitetta infra- ja ympäristöpalveluihin sekä 3 tavoitetta kaupunkisuunnittelu- ja lupapalveluihin. Osassa mittareista arvioitavat prosessit ovat käynnissä, mutta eivät vielä loppuunviedyt ja osassa toteumatiedot olivat puutteelliset toteutumisen arviointiin.

Tilapalveluiden kiinteistöstrategian toteutuksen prosessi on käynnissä ja kiinteistöjen ja osakkeiden myynnit valmistelussa, mutta mittarina olleita ylläpitokustannuksia tai kiinteistöjen määriä ei kerrottu. Energian vähentämiseen tähtäävät valaisimien vaihdot ovat käynnissä ja kiinteistöjen energiaa seurataan tarkemmin, mutta energiankulutusmääriä ei kerrottu.

Infra- ja ympäristöpalveluiden tavoitteiden mittareina oli katuvalaisimien vaihto LED-valaisimiin. Mittariksi oli asetettu 100kpl, mikä oli saavutettu. Katujen, yleisten alueiden ja liikuntapaikkojen hoidon tavoitetta ei saavutettu.

Kaupunkisuunnittelu- ja lupapalveluiden uudistuneen tonttimarkkinoinnin tavoitteiden vaikutusten seurannan tavoitteen toteutumisen mittariksi oli asetettu 1 myyty/vuokrattu tontti sekä liike- ja teollisuustonteissa että asumisen tonteissa. Tavoite toteutui, kun ammattikoulun viereinen alue on myyty SASKY:lle ja asumisen tontteja on myyty lisämaaksi. Myös rakennuslupien määrä ja käsittelynopeus saavuttivat tavoitteet. Rakennuslupien määrä vuonna 2025 oli 77 % vuoden 2022 määrästä ja tavoite oli 50 %. Rakennuslupien käsittelyaika vuonna 2025 oli pääsääntöisesti 2-3 viikkoa, kun tavoite oli kuukausi.

Alla taulukossa on arvioitu kaupunkikehityslautakunnan, tilapalveluiden, infra- ja ympäristöpalveluiden sekä kaupunkisuunnittelu- ja lupapalveluiden toiminnallisten tavoitteiden toteutumista.

Sote- ja pelarakennusten yhtiöittäminen kokonaistaloudellisuus huomioiden, tavoitteena on mahdollisimman pieni vaikutus kaupungin toimintakatteeseen.	Toteutui osittain (yhtiöittäminen käynnissä)
Hankintatoimen kehittäminen yhteistyössä yritysten kanssa elinvoimajaoston kautta; Hankintakalenterin käyttöönotto.	Toteutui osittain (hankinta käynnissä, aloitus 2026)
Kiinteistöstrategian toteutus. Kaikille kaupungin omistamille kiinteistöille on kehittämissuunnitelma(salkutus). Tavoitteena on muun muassa nostaa niiden rakennusten käyttöasteita, jotka säilytetään omistuksessa ja luopua niistä rakennuksista, joiden käyttöaste on vähäinen ja/tai käyttökustannukset ovat suuret toimintaan nähden.	Toteutui osittain (prosessi käynnissä)
Sähkön ja lämmön käytön vähentäminen. Energian käytön vähenemiseen johtavien toimenpiteiden toteuttaminen.	Toteutui osittain / Ei voitu arvioida (toimenpiteet käynnissä, mutta energiankulutuksen muutosta ei ilmoitettu)
Taloudellisesti ja ympäristötehokkaasti tuotetut ruoka- ja puhtauspalvelut: -Ruokalistat ruokasuositusten mukaisesti. -Puhtauspalveluiden tuottaminen, asiakkaan toiminta ja muutokset huomioiden -Siivouksen mitoituksen mukainen toiminta -Ruokapalvelujen suunnittelu asiakkaat huomioiden, jotta ylijäämäruoka jäisi mahdollisimman vähäiseksi	Toteutui / Ei voitu arvioida (ruokasuosituksista ei mainintaa, ei ilmoitettu ruokailijamääriä, eikä hävikkiruoan määrää)
Katuvalaisinten vaihto vähemmän energiaa kuluttaviin LED-valoihin 100 kpl	Toteutui
Katujen, yleisten alueiden ja liikuntapaikkojen hoito.	Ei toteutunut
Liike- ja teollisuustonttien markkinointi ja näkyvyyden lisääminen Mustalahden alueella	Toteutui
Uudistuneen tonttimarkkinoinnin tavoitteiden vaikutusten seuranta	Toteutui
Rakennusvalvonnan sujuva ja nopea lupakäsittely sekä ennakoiva ohjaus (uuden rakennuslain vaikutukset)	Toteutui

Alla koottuna kaupungille asetettujen tavoitteiden toteutumista taulukkomuodossa:

	Tavoitteiden lkm	Toteutui	Toteutui osittain	Ei toteutunut	Ei voitu arvioida
Konsernipalvelut	3	2		1	
Sivistyspalvelut ml. kulttuuri ja liikunta	6	4	2		
Kaupunkikehitys	10	4	4,5	1	0,5
Yhteensä	19	10 (53 %)	6,5,	2	0,5

Tarkastuslautakunnan arviointi vuositavoitteiden toteutumisesta ja raportoinnista

Toiminnallisia vuositavoitteita asetettiin yhteensä 19, joka on 5 vähemmän kuin edellisenä vuotena. Tavoitteista toteutui toimintakertomuksessa raportoidun ja tarkastuslautakunnan tulkinnan mukaan 10 (53 %).

Tarkastuslautakunta toteaa, että tavoitteiden asettamista on kehitetty vuoden 2025 talousarviossa. Tavoitteille on asetettu selkeät mittarit. Tavoitteistossa on vahvasti mukana talouden tasapainottamista mittaavat tavoitteet.

Elinvoimaohjelman osalta tarkastuslautakunta näkee riskinä sen laajuuden. Tiiviimpi esitystapa voisi tarkastuslautakunnan arvion mukaan kehittää ohjelman seuranta.

Edellä esitetty arvio perustuu toimintakertomuksen tietoihin. Omana arvionaan ja muualta saatujen tietojen pohjalta tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota sekä esteellisyyteen että kaupunkiympäristön viihtyvyyteen liittyvien asioiden hitaaseen edistymiseen.

5. Konserniyhteisöjen vuositavoitteiden toteutumisen arviointi

Tarkastuslautakunnan oli mahdollista arvioida konserniyhteisöille asetettujen tavoitteiden toteutumista pääasiassa tilinpäätöksessä esitettyjen tietojen avulla.

Kaupunki asetti talousarviossa 2025 kaikille tytäryhtiöilleen seuraavat tavoitteet:

- Mänttä-Vilppulan kaupungin omistuksessa olevien yhtiöiden toiminta on tarkoituksenmukaista ja liiketaloudellisesti kannattavaa.
- Yhtiön tehtävät suoritetaan taloudellisesti ja tehokkaasti.
- Yhtiön ja kaupungin väliset keskinäiset toiminnan siirrot, palvelumallit ja sopimukset on tarkastettu ja päivitetty.

Tytäryhtiöt	2025	2024
Justiina Ateriapalvelut Oy	698,50	54 492,60 €
Koskelantalot Oy	-488 859,03	86 913, €
MW-Kehitys Oy	-11 965,37	7 254,14 €
Yrke Kiinteistöt Oy	-138 897,16	-519 952,27 €
Mäntän Jääareena Oy	-82 604,58	-103 024,17 €
Mäntän Kaukolämpö ja Vesihuolto Oy	372 417,43	294 848,40 €

Taulukko 3. Tytäryhtiöiden tulokset vuonna 2025 ja vertailuvuonna 2024 tilinpäätöksen 2025 perusteella.

Taulukon perusteella neljän tytäryhtiön tulokset olivat alijäämäisiä ja kahden yhtiön tulokset olivat ylijäämäisiä, kun vertailuvuonna 2024 vain kahden tytäryhtiön tulokset jäivät alijäämäisiksi. Mäntän Jääareena Oy:n talous ei ole kohentunut vuonna 2025 ja yhtiötä uhkaa selvitystila.

Alla käydään läpi yhtiökohtaisesti tytäryhtiöiden tavoitteita.

Justiina Ateriapalvelut Oy

Liikevoittotavoitteen 3 % saavuttaminen	Ei toteutunut
---	---------------

Justiina Ateriapalvelut Oy:n tilikauden tulos oli 699 euroa ylijäämäinen. Tavoitteena ollut 3 %:n liikevoittotavoitetta ei saavutettu.

Koskelantalot Oy

Liikevoittotavoite: nollatulos	Ei toteutunut
Kohteiden vuokrataso on yleisten markkinavuokrien tasolla, (aravakohteissa vuokra määrittyy aravalain mukaisesti)	Ei voi arvioida

Käyttöaste keskimäärin 90 %	Ei toteutunut
Yhtiön omavaraisuusaste nousee pitkällä aikavälillä	Ei toteutunut

Koskelantalot Oy:n yhtiöjärjestyksessä on määritelty, että yhtiö on voittoa tavoittelematon. Yhtiön tilikauden tulos oli tappiollinen -488.859 euroa, eli nollatulosta ei saavutettu. Asuntojen käyttöaste jäi tavoitteesta, toteuman ollessa 81 %. Asuntojen käyttöaste% kuitenkin kohentui hieman viime vuodesta, jolloin luku oli 79 %. Kaudella vuokratasoja on tarkistettu, mutta vuokratason vertausta yleiseen markkinatasoon ei pystynyt arvioimaan ilmoitettujen tietojen perusteella. Yhtiön omavaraisuusaste ei ole noussut.

MW-kehitys Oy

Liikevoittotavoite: nolla tulos	Ei toteutunut
Yhtiölle määritellään palvelusopimus tai avustuksen ehdot, jossa määritellään tarkemmat tavoitteet toiminnalle.	Toteutunut vasta 2026

Yhtiön yhtiöjärjestyksessä on määritelty, että yhtiö on voittoa tavoittelematon. Yhtiön tilikauden tulos oli -11.965 euroa tappiollinen, eli asetettu nollatulostavoite ei toteutunut. Vuoden 2025 aikana valmistelussa on ollut omistajuusjärjestelyt, kun kaupunki on tehdyt päätöksen lunastaa pienosakkailta osakkaiden osuudet. Lunastuksien myötä yhtiöstä tulee 100 % kaupungin omistama. Palvelusopimus on ollut kaupunginhallituksen käsittelyssä maaliskuussa 2026, eli vuoden 2025 aikana tavoite ei toteutunut.

Yrke Kiinteistöt Oy

Liikevoittotavoite: nolla tulos	Ei toteutunut
Yhtiö keskittyy omistamiensa ja hallinnoimiensa kiinteistöjen ylläpitoon ja kehitykseen.	Ei voitu arvioida

Yhtiön tilikauden 2025 tulos oli -138.897 euroa tappiollinen, joten nollatulostavoite ei toteutunut. Konsernijohtoon mukaan yhtiön tavoite kiinteistöjensä ylläpidosta ja kehityksestä on toteutunut, mutta perusteluja ei ollut avattu.

Mäntän Jääareena Oy

Liikevoittotavoite on nolla tulos	Ei toteutunut
Yhtiö kehittää ja laajentaa kiinteistön käyttöastetta ja toimintaa	Ei voitu arvioida

Yhtiön tilikauden 2025 tulos oli 82.605 euroa tappiollinen, joten nollatulostavoitetta ei saavutettu. Yhtiön oma pääoma on menetetty ja yhtiötä uhkaa selvitystila. Kiinteistön käyttöasteen ja toiminnan kehittämistä ei ollut avattu tarkemmin.

Tarkastuslautakunta kiinnittää edelleen huomiota Mäntän Jääareena Oy:n vaikeaan tilanteeseen. Yhtiöllä ei ole taloudellista kantokykyä suoriutua maksuistaan. Yhtiön kaudelle asetettujen tavoitteiden ei voida katsoa toteutuneen.

Mäntän Kaukolämpö ja Vesihuolto Oy

Liikevoittotavoite: nolla tulos	Toteutui
Kaukolämmön energiahinnan vakiinnuttaminen kestäväälle tasolle.	Toteutui
Vesihuollon palvelut tuotetaan taloudellisesti, tehokkaasti ja asiakaslähtöisesti.	Toteutui
Investointi- ja hankintatarpeet priorisoidaan ja toteutetaan kustannustehokkaasti yhteistyössä kaupungin kanssa	Toteutui

Yhtiön tilikauden 2025 tulos oli 372.417 euroa voitollinen (vuonna 2024 294.848 euroa voitollinen), eli nollatulostavoite ylitettiin. Koska yhtiön tulos oli voitollinen (ja myös vertailuvuonna), voidaan todeta, että kaukolämmön energian hinta on vakiinnutettu kestäväälle tasolle ja vesihuollon palvelut tuotettu taloudellisesti. Positiivinen tulos viittaa myös siihen, että investointitarpeet on toteutettu kustannustehokkaasti. Kaupungin kanssa on tehty yhteistyötä investoinneissa.

Tarkastuslautakunnan arvio tytäryhteisöille asetetuista tavoitteista

Valtuusto on asettanut talousarviossa tytäryhteisöille vuositavoitteita. Kaikille yhtiöille yhteisenä tavoitteena oli toimia liiketaloudellisesti kannattavasti, mutta ainoastaan 2 tytäryhtiötä saavutti kaudella positiivisen tuloksen. Justiina Ateriapalvelut Oy:tä lukuun ottamatta kaikilla tytäryhtiöillä oli nollatulostavoite. Ainoastaan Mäntän Kaukolämpö ja Vesihuolto Oy saavutti kaudelle asetetun tulostavoitteen.

Tarkastuslautakunta toteaa, että usea tytäryhtiötä koskeva tavoite jäi kaudella saavuttamatta. Tarkastuslautakunta pitää huolestuttavana Mäntän Jääareena Oy:n ja Koskelantalot Oy:n taloudellisia tilanteita. Koskelantalot Oy teki huomattavan tappiollisen kauden, vaikka vuokratasoja oli tarkistettu ja asuntojen käyttöaste-% oli hieman kohentunut viime kaudesta. Mäntän Jääareena Oy:tä uhkaa selvitystila.

Tarkastuslautakunnan toteaa usean edellisen vuoden tapaan, että tarkempia mittareita tarvitaan MW-Kehitys Oy:n ja Yrke Kiinteistö Oy:n toiminnan arviointiin. Tarkastuslautakunta on esittänyt tämän huomion jo useiden edellisten vuosien arviointikertomuksissa.

Tavoitteet ovat osittain edelleen ympäröityjä ja usean tavoitteen saavuttaminen jää tilinpäätöksen tietojen perusteella lukijalle epäselväksi. **Tarkastuslautakunnan mielestä MW-Kehitys Oy:lle tulee asettaa tavoitteet ja mittarit, jotka mittaisivat sen suoriutumista tehtävistään, eivätkä todentaisi sen perustehtäviensä suorittamista.**

Tarkastuslautakunta kiinnittää aiempien vuosien tapaan huomiota kaupungin heikkoon menestykseen kuntien elinvoimaa mittaavissa tutkimuksissa. Tarkastuslautakunta pitää elinvoimaohjelman laatimista kaupunkiin myönteisenä asiana, mutta arvioi ohjelman olevan jopa siinä määrin liian laaja, että laajuus hankaloittaa ohjelman vastuuttamista ja seurantaa.

Lautakunta pitää kehitysyhtiön resursseja huomattavina kaupungin sille antamaan avustukseen nähden. Yhtiö saa kuitenkin tuottoja myös henkilöpanoksen myynnistä Yrke Kiinteistöille. Tämän osalta lautakunnalle puolestaan on epäselvää, miten toiminta liittyy MW-Kehityksen perustehtäviin, joita ovat alueen elinvoiman lisääminen yritysten toimintaedellytyksiä

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota yhtiöiden omistusrakenteeseen, jossa hankintalainsäädäntö ei mahdollista hankintoja yhtiöltä ilman kilpailutusta, koska yhtiössä on yksityistä omistusta.

Tarkastuslautakunta pitää myönteisenä, että MW-Kehitys Oy:n osalta kaupunki on vuoden 2025 aikana tehnyt päätöksen tehdä tarjouksen pienosakkaille osuuksien lunastamisesta, minkä seurauksena yhtiöstä tulee 100 % kaupungin omistama.

Tarkastuslautakunta toistaa konsernirakenneselvityksen havainnon Mäntän Jääareena Oy:n vaarallisesta tilaaja-tuottajaketjusta. Lautakunta nostaa selvityksestä suosituksen selvittää yhtiön purkamista.

6. Konserniohjaus

Kaupunkikonsernia ohjataan konserniohjeella, talousarviolla ja yksittäisillä valtuuston ja hallituksen päätöksillä. Lisäksi konsernijohto käy tarvittaessa keskusteluja tytäryhtiöiden johdon kanssa konsernin sisäisen tiedonkulun edesauttamiseksi. Hallintosäännön mukaan kaupungin konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus, kaupunginjohtaja ja talousjohtaja. Kaupunginjohtajan tehtävänä on toimia konsernin johtajana. Kaupunginjohtajan ja talousjohtajan tehtävänä on aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan. Kaupunginhallituksen konsernijohtoon liittyvät tehtävät on lueteltu hallintosäännössä.

Kuntalain 47 § mukaan omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Tytäryhteisöllä tulee olla omistajan eli kunnan asettama strateginen tavoite, ja tytäryhteisön hallituksen tulee pyrkiä toteuttamaan omistajan asettamaa tavoitetta. Tytäryhtiöille on talousarviossa asetettu tavoitteita, joiden toteutumista on arvioitu tämän kertomuksen luvussa viisi.

Kaupungin konserniohje päivitettiin vuonna 2022. Päivitetty konserniohje hyväksyttiin valtuustossa 29.8.2022. Uudistetussa ohjeessa selkeytettiin yhtiöiden kokousedustajien, yhtiöiden ja toimitusjohtajien vastuita. Konsernijohto on myös määritelty uudistetussa ohjeessa. Lisäksi hyvän hallinnon periaatteet ja vuosikello lisättiin ohjeeseen ja kaupunkikonserniin kuuluvien yhtiöiden tiedot päivitettiin. Konserniohjeen tavoitteena on luoda puitteet kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle kaupungin tavoitteiden mukaisesti. Konserniohjeella pyritään ohjaamaan ja tehostamaan kaupunkikonsernia kokonaisuutena yhteisin periaattein ja kuntakonsernin kokonaisuus huomioon ottaen.

Kaupunginjohtaja perusti tilikauden 2022 aikana konserniohjausryhmän, jonka toiminta alkoi loppuvuodesta 2022. Johtoryhmään kuuluvat kaupunkikonsernin tytäryhtiöiden toimitusjohtajat, sekä kaupungin johtoryhmä. Konserniohjausryhmän myötä vuoropuhelun ja tiedonvaihdon kaupungin ja tytäryhtiöiden välillä on pääosin parantunut.

Vuoden 2024 aikana toteutettiin konsernirakenneselvitys mikä käsitti konsernin taloudellisen rakenteen arvion sekä toimenpidesuosituksia yhtiökohtaisesti. Toimenpidesuosistusten toteuttaminen on aloitettu.

Vuoden 2025 talousarviossa oli asetettu tytäryhtiöille yhteiset tavoitteet: Mänttä-Vilppulan kaupungin omistuksessa olevien yhtiöiden toiminta on tarkoituksenmukaista ja liiketaloudellisesti kannattavaa, yhtiön tehtävät suoritetaan taloudellisesti ja tehokkaasti ja yhtiön ja kaupungin väliset keskinäiset toiminnan siirrot, palvelumallit ja sopimukset on tarkastettu ja päivitetty.

Kaupunki maksaa huomattavia summia avustuksia tytäryhtiöilleen. Silti useilla tytäryhtiöillä on vaikeuksia selvittää kuluistaan ilman kaupungin lisäävustuksia. Tilinpäätöksen mukaan kaupunki maksoi avustuksia seuraavasti:

- MW-Kehitys Oy:lle 268 000 €
- Mäntän Jääareena Oy:lle 210 000 €
- Koskelantalot Oy:lle 12 148 €

Koskelantalot Oy on käyttänyt korotonta tililimiittiä kaupungilta koko vuoden 2025 ajan. Tililimiittiä on ollut keskimäärin käytössä -537.095,52 euroa/päivä (edellisvuonna -346.486,16 euroa/päivä).

Tarkastuslautakunnan arviointi konserniohjauksesta

Tarkastuslautakunta näkee positiivisena kehityksenä vuoropuhelun lisääntymisen kaupungin ja konserniyhteisöjen välillä. Myös konsernikorttien käyttöönoton konsernijohtamisen työkaluna lautakunta näkee myönteisenä kehityksenä.

Tytäryhtiöiden rooli ja merkitys kaupungin talouden hoitoon on suuri. Kaupungin kokonaisedun mukaista on, että tytäryhtiöt suoriutuisivat tehtävistään taloudellisesti kestäväällä tavalla. Tarkastuslautakunta kehottaa konserniohjausta talouden tasapainotusohjelman vuoksi seuraamaan tarkasti tytäryhtiöidensä taloudenhoitoa ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista sekä tarvittaessa puuttumaan havaittuihin poikkeamiin.

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että yhtiöiden kanssa on osittain sovittu palveluiden sisällöstä ja tasosta. Kuitenkin lautakunta näkisi mielellään vielä vahvempaa sopimusohjausta tytäryhtiöiden suuntaan. Lisäksi tarkastuslautakunta suosittelee, että erillisissä tytäryhtiöiden kanssa tehtävissä sopimuksissa asetettuja tavoitteita sisällytettäisiin osaksi talousarviossa tytäryhtiöille asetettavia tavoitteita.

7. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutuminen

Kuntien valtionosuuteen on vuoden 2023 alusta sisällytetty hyvinvoinnin- ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa HYTE-kerroin. Tämä tarkoittaa, että jatkossa osa kuntien valtionrahoituksesta määräytyy niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. HYTE-kertoimella halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen. Kunta vastaa jatkossakin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä mm. varhaiskasvatuksen, opetuksen, nuoriso- kulttuuri- ja liikuntapalveluiden sekä työllisyyden edistämisen osalta. HYTE-kertoimen suuruus määräytyy kahdenlaisten indikaattoreiden, prosessi- ja tulosindikaattoreiden, perusteella. Prosessi-indikaattoreita on yhteensä 15 kappaletta ja tulosindikaattoreita kuusi. Yhden prosessi-indikaattorin perusteella tarkastuslautakunnan tulee jatkossa arvioida kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutumista arviointikertomuksella kerran valtuustokaudessa. HYTE-kerroin (euroa/asukas) oli vuonna 2025 20,4, kun se vertailuvuonna 2024 oli 20,3. Kouluterveyskyselyssä 2025 saavutettiin myönteinen muutos suhteessa edelliseen tiedonkeruuseen vuonna 2023. Ammatillisen oppilaitoksen osalta alueen viisi positiivisinta tulosta olivat kaikki parantuneet vertailuvuoteen 2023 verrattuna. Move! 2025 - mittaustulosten perusteella molemmista mittaussuorituksista (5. ja 8. luokka) yhteensä 43,9 %:lla oppilaista fyysinen toimintakyky on mahdollisesti terveystilaa ja hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla. PUHTI-raportin mukaan kehittämiskohteita ovat mm. ylipainon yleisyys nuorilla ja energiajuomien käyttö.

Kunnan on lain sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 6 § mukaan valmisteltava valtuustolle valtuustokausittain hyvinvointikertomus- ja suunnitelma. Hyvinvointikertomuksessa kuvataan hyvinvoinnin nykytilanne ja hyvinvointisuunnitelmassa kuvataan tavoitteet ja toimenpiteet kuntalaisten hyvinvoinnin parantamiseksi. Mänttä-Vilppulan kaupungin hyvinvoinnin- ja terveyden edistämisen tavoitteita on määritelty hyvinvointisuunnitelmassa 2021–2025, joka on osa kaupunkistrategian toimeenpanoa. Kaupunginvaltuusto hyväksyi laajan hyvinvointisuunnitelman vuosille 2026–2029 kokouksessaan 1.12.2025. Hyvinvointikertomuksessa raportoitiin väestön hyvinvoinnin tila ja yhteenveto siitä, mitä kunnan eri toimialat ovat tehneet edellisen laajan hyvinvointikertomuksen painopisteille.

Tarkastuslautakunnan arviointi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteista

Tarkastuslautakunta huomioi positiivisena, että kouluruokailua koskeva tavoite on parantunut vuoden 2023 tuloksesta.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että vaikuttamistoimielinten vanhus- ja vammaisneuvostojen toiminta turvataan riittävin resurssein.

Tarkastuslautakunta toteaa myönteisenä asiana sen, että HYTE-kerroin on parantunut entisestään.

8. Henkilöstö

Henkilöstöraportin mukaan vuoden 2025 lopussa kaupungilla oli voimassa olevia palvelussuhteita yhteensä 352 kappaletta (vertailuvuosi 358) kappaletta, joista määräaikaista oli 27 % (vertailuvuosi 29 %). Koko kaupungin keskimääräiseksi henkilöstön iäksi tuli 50,8 vuotta (vuonna 2024 48,7 vuotta). Henkilöstön lähtövaihtuvuus oli heikentynyt viime vuodesta ollen vuonna 2025 6,7 %, kun se vuonna 2024 oli 3,6 %. Terveysperustaisia poissaoloja kertyi vuonna 2025 1.541 päivää vähemmän kuin vuonna 2024. Sairauspoissaoloprosentti oli vuonna 2025 4,23 %. Henkilöstön osaamista oli kehitetty mm tarjoamalla henkilöstölle Eduhousen koulutuslisenssi. Koulutuksiin osallistuminen oli helppoa, koska koulutukset oli järjestetty verkon välityksellä. Koulutuskorvaukseen oikeuttavia koulutuspäiviä oli 212 päivää vähemmän kuin vuonna 2024. Lähes kaikki esihenkilöt ovat hankkineet lähiesimiestutkinnon. Jokaisen työntekijän kanssa käydään vuosittain kehityskeskustelu.

Tarkastuslautakunta pitää erinomaisena, että henkilöstön sairauspoissaoloprosentti on alhainen.

9. Yhteenveto tarkastuslautakunnan havainnoista

Kuntalain 121 §:n mukaan kaupunginhallituksen on annettava valtuustolle lausunto toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta. Tarkastuslautakunta toivoo kaupunginhallituksen vastinetta valtuustolle seuraaviin asioihin:

1. Millä tavoin tytäryhtiöiden tavoiteasetantaa tullaan muuttamaan, jotta tavoitteet mittaisivat yhtiöiden suoriutumista?
2. Miten Mäntän Jääareena Oy:n toiminnan jatkuvuus turvataan?
3. Millä tavoin Koskelantalot Oy:n toiminta saadaan käännettyä positiiviseksi?
4. Millä tavoin kaupungin elinvoimatyötä tullaan kehittämään siten, että myös suuriin työllisyydenhoidon kustannuksiin voitaisiin vaikuttaa konkreettisesti?

Tarkastuslautakunta kiittää kaupungin johtoa ja henkilöstöä. Vuonna 2025 on kaupungin taloudellinen tilanne kohentunut jälleen. Myös henkilöstön piirissä on myönteistä kehitystä. Lautakunta kiittää viranhaltijoita avoimesta tiedon jakamisesta.

Tarkastuslautakunta esittää kaupunginvaltuuston päätettäväksi, että kaupunginhallitus ottaa huomioon arviointikertomuksessa esitetyt havainnot ja esittää syyskuun 2026 loppuun mennessä valtuustolle, mihin toimiin niiden johdosta

10. Arviointikertomuksen hyväksyminen

Mänttä-Vilppulassa 20.5.2026

Pentti Paananen
puheenjohtaja

Eija Kallio
varapuheenjohtaja

Kalevi Salmi
jäsen

Teija Elers
jäsen

Marja-Leena Haimakainen
jäsen